

Фикҳ дарслари (215-дарс) Аллоҳ тоқдир, тоқни яхши кўради (биринчи мақола)

19:00 / 26.01.2023 2754

مُتَّعِيَّ دِيْ اَعْفَارٍ رَّبِّكَ يَدَّ ثَلَاثًا لِّلْاِعْوَادِ لِقَوْلِ مَالِ سَبَبِ جَوَّاتِ اَعْكَارٍ ثَلَاثًا رُّتُوْلًا
عُبَّتِيَّ وَرُوْسَ وَحَتَّافِلًا هَمَّ عَكَرَّ لِكَيْ يَفْرُقَ يَّوْءَ وِرْيَغٍ نُوْدًا اَدَبًا هِيْفُ تَنْقِي
تُكْسِي لَبَّ رَجْفًا لِيْفَتَّاقِلًا اَلرُّتُوْلًا اِعْوَادِ رُّدَّعَبَّ تَنْاَقِلًا

Витр бир салом билан вожиб бўлган уч ракъатдир. Учинчи рукуъдан олдин икки қўлини кўтариб, такбир айтади, сўнг доимо шу ўриндагина «Қунут» дуосини ўқийди, бошқасида эмас. Унинг ҳар бир ракъатида Фотиҳани ва бирор сурани қироат қилади. Ва (иқтидо қилувчи) витрнинг рукуъсидан кейин «Қунут» ўқувчи(имом)га эргашади, бомдодда «Қунут» ўқувчига эргашмайди, балки сукут сақлайди.

Ушбу қисқа ибораларда жуда ҳам кўп ҳукмлар жамлангандир. Фикҳ уламоларининг, жумладан, «Мухтасари Виқоя» соҳибининг маҳорати батафсил гапирилса, кўпгина саҳифаларга жой бўладиган маълумотларнинг оддий киши учун осонгина тушуниладиган тарзда бир неча сатрдан иборат бўлиб қолишига сабаб бўлган.

Бу фикримиз мазкур қисқа матнни шарҳ қилганимизда яна ҳам яққолроқ намоён бўлса, ажаб эмас.

Витр бир салом билан вожиб бўлган уч ракъатдир.

«Витр» сўзи бизнинг тилимизда «тоқ» маъносини билдиради. Ҳанафий мазҳабидеги «бир салом билан» деган иборанинг келишига шофеъий мазҳабидеги «Уч ракъатли витр икки салом билан ўқилади», деган гап сабаб бўлган. Уларда олдин икки ракъат ўқиб, салом берилади. Кейин алоҳида бир ракъат ва унда «Қунут» дуоси ўқилиб, яна салом берилади.

Бизнинг мазҳабимизда уч ракъатда бир салом бериш қабул қилинган.

Шунингдек, бизда витр намози вожибдир.

Ҳанафий уламолар витр намозини «вожиб» деганларида ўз хаёлларидан чиқариб айтмаганлар. Улар бу гапни Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг суннатларига суяниб айтганлар.

نَارُ قَوْلِهِ أَتَى: لَأَقْمَلِسُوهُ لَعَلَّ يَصِيَّبَنَّ لَنَا عُنُوقَهُ لَلَّيْضَرَّ يَلْعَنُ
نَسْلُ الْبَاحِصَاءِ هَؤُورَ. «رُتُّوْا بِحُيُوتِ رُتُّوْا لَلَّيْضَرَّ، أُوْرْتُوا

Али розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Эй аҳли Қуръон, витр намози ўқинг. Аллоҳ тоқдир, тоқни яхши кўрур», дедилар».

«Сунан» эгалари ривоят қилишган.

هَلَّيْ لَعَلَّ يَصِيَّبَنَّ لَنَا عُنُوقَهُ لَلَّيْضَرَّ يَلْعَنُ نَسْلُ الْبَاحِصَاءِ هَؤُورَ. «رُتُّوْا بِحُيُوتِ رُتُّوْا لَلَّيْضَرَّ، أُوْرْتُوا
نَارُ قَوْلِهِ أَتَى: لَأَقْمَلِسُوهُ لَعَلَّ يَصِيَّبَنَّ لَنَا عُنُوقَهُ لَلَّيْضَرَّ يَلْعَنُ نَسْلُ الْبَاحِصَاءِ هَؤُورَ. «رُتُّوْا بِحُيُوتِ رُتُّوْا لَلَّيْضَرَّ، أُوْرْتُوا

Хорижа ибн Ҳузофа розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бизнинг олдимизга чиқдилар ва:

«Албатта, Аллоҳ азза ва жалла сизларга бир намозни зиёда қилди. У сизлар учун қизғиш туялардан ҳам яхшидир. У ҳам бўлса, витрдир. У Зот сизларга уни хуфтондан то тонг отгунча қилди», дедилар».

Абу Довуд, Термизий ва Ҳоким ривоят қилишган. Ҳоким саҳиҳ деган.

رَخَّ آوُلَّ عَجَا «: لَأَق مَلَسُو هِي لَع هَلَلَا يَلِصُّ يَبَّ لَلِ نَع ، أَمْ هُنَّ عُهُ لَلِ يَضَرَّ رَمْعَنْ بَانَ ع
هُ عَبَّرَ أَلْ هَاوَر . «أَزَتْ وَ لِيَّ لَلِ بَ مُكَّتْ أَلَصَّ

Ибн Умар розияллоху анҳумодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоху алайҳи васаллам:

«Тундаги охирги намозингизни витр қилинг», дедилар».

Тўртовлари ривоят қилишган.

نَا «: مَلَسُو هِي لَع هَلَلَا يَلِصُّ يَبَّ لَلِ نَع ، أَمْ هُنَّ عُهُ لَلِ يَضَرَّ سَابَّ عِنْ بَه لَلِ دَبَّ عَنْ ع
عَوْلُ طَيَّ لَلِ إِشْغَلَّ نَبَّ أَمِ أَوْلَّ صَف ، رُتَّ وُلَّ يَهْ وَ أَلَّ ، هَا لَصَّ مُكَّ دَا زَ يَلَّ عَاتَ هَلَلَا
يَنَ أَرْبَّ طَلَّ أَوْ يَنْ طُقَّ رَادَّ أَلْ هَاوَر . «رَجَّ فُلَّ

Абдуллох Ибн Аббос розияллоху анҳумодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоху алайҳи васаллам:

**«Албатта, Аллох таоло сизларга бир намозни зиёда қилди. У
витр дир. Бас, уни хуфтондан то тонг отгунча ўқийверинглар»,
дедилар».**

Дора Қутний ва Табароний ривоят қилишган.

Ушбу ривоят яна бошқа еттита саҳобийдан ҳам келтирилган.

هِي لَع هَلَلَا يَلِصُّ هَلَلُ أَلْ لُؤْسَرَّ لَأَق : لَأَق هُنَّ عُهُ لَلِ يَضَرَّ رَا صَنَّ أَلْ بَوِيَّ يَبَّ نَع
دُوَادَّ وَ بَّ أَلْ هَاوَر . «مَلَسُ مَلَّ كُ يَلَّ عُ بَجَّ أَوْ قَحُّ رُتَّ وُلَّ ا» : مَلَسُو

Абу Айюб Ансорий розияллоху анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллох соллаллоху алайҳи васаллам:

«Витр ҳар бир мусулмонга ҳаққу-вожиб дир», дедилар».

Абу Довуд ривоят қилган.

Кўриниб турибдики, витр намозининг савияси суннат намози савиясидан юқоридир. Агар шундай бўлмаса, ушбу ҳадислар айтилмас эди. Шу билан

бирга, бу ҳадисларнинг далиллик кучи фарз намозларига далил бўлган оят ва ҳадисларнинг далиллик кучи даражасида эмас. Шунинг учун ҳанафий уламолар витр намозини вожиб деб, фарз намозидан кейинги, суннат намозидан олдинги ўринга қўйганлар.

Энг кучли далиллардан бири – бу намозни Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳеч қачон тарк қилмаганларидир. Бу эса витр намози оддий суннат намози эмаслигини яққол кўрсатади.

Учинчи рукуъдан олдин икки қўлни кўтариб, такбир айтади, сўнг доимо шу ўриндагина «Қунут» дуосини ўқийди, бошқасида эмас.

Ҳанафий мазҳаби бўйича, «Қунут» дуоси витр намозида ўқилади. Витр намозининг учинчи ракъатида қироатни тамом қилганидан сўнг намозни бошлашдагига ўхшатиб такбир айтиб, икки қўлни қулоқларининг юмшоқ жойигача кўтаради. Сўнгра қўлларини киндиги остига қўяди ва «Қунут»ни ўқиб, кейин рукуъга кетади.

(Давоми бор)

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди